

LEDARE

Ledare: Presidenten som skyller på andra

PUBLICERAD 2011-11-03

USA:s president Obama har problem med sin taktik. Världens mäktigaste man förklarar sig själv maktlös.

UTVALD LÄSNING I DIN MEJLBOX

[Skaffa nyhetsbrev](#)

DN:s chefredaktör Peter Wolodarski väljer ut veckans mest läsvärda artiklar.

Tre år har nu gått sedan Barack Obama valdes till USA:s president. 16 procent av amerikanerna menar att USA går i rätt riktning, 77 procent att landet går i fel riktning. Besvärande siffror för en president som söker återval, kan tyckas.

Men Obama har sin egen kampanjplan klar. Den går ut på att världens mäktigaste man ska förklara sig själv makt- och ansvarslös. Stillaståndet i ekonomin skyller presidenten på allt och alla – utom sin egen politik. Mest hänför presidenten problemen till att kongressen inte velat anta det ”jobbpaket” som han lanserade i september.

Ingen president har lyckats bli omvald med en arbetslöshet högre än åtta procent. Arbetslösheten i USA är över nio procent. Cirka 150 000 nya jobb, netto, måste tillkomma varje månad enbart för att hålla procenten arbetslösa oförändrad. Tiden börjar rinna ut för att man drastiskt ska hinna ändra denna verklighet fram till valet 2012. Obama tillgriper därför det knep som kallas ”blame avoiding” och som inte är okänt i amerikansk politik. ”Lös inte problemen, utan få folk att tro att andra är orsaken till att de inte löses.” ”Andra” i det här fallet är främst kongressen. Det amerikanska politiska systemet är så fragmenterat att det alltid finns ”andra” att skylla på. Presidenten kan peka finger åt kongressen, representanthuset åt senaten, senaten åter åt representanthuset – eller delstaterna eller domstolarna eller bankerna eller myndigheterna eller Kina.

Barack Obama har några problem med sin taktik, som har blivit alltmer uppenbar de senaste veckorna. En svårighet är att han faktiskt fick igenom mycket stora delar av sitt ekonomiska program 2009–10: ett gigantiskt ”stimulanspaket”, stora statliga pengar till den amerikanska bilindustrin, en historisk sjukvårdsreform, kraftigt skärpta regleringar av framför allt finansmarknaden, med mera. Resultatet är en skulduppbyggnad i sydeuropeisk klass men föga av återhämtning i ekonomin. Att nu försöka hävda att den dåliga ekonomin beror på att andra stoppat Obamas politik är föga sanningsenligt. Under sina första två år hade ju faktiskt Obama den ovanliga favören av demokratisk majoritet i kongressens båda kamrar.

En andra svårighet är att ”jobbpaketet” bara innehåller ytterligare doser av samma medicin som redan visat sig verkningslös. Presidenten vill ännu en gång utsträcka arbetslöshetsförsäkringen. Ekonomer är ense om att en näst intill evig arbetslöshetsförsäkring främjar långtidsarbetslöshet; sökaktivitet och villighet att ta alternativa jobb minskar kraftigt. USA har nu en bortre längd för arbetslöshetsförsäkringen på 99 veckor, nära två år. Detta är längre än Sverige, med 64 veckor. Presidenten vill vidare under ännu ett år, 2012, halvera socialavgiften för sjukvård och pensioner. Förslaget är grovt ansvarslost, då båda dessa system är på väg mot bankrutt och behöver alla intäkter. Mer federalt stöd till delstaterna för att behålla offentligtanställda ingår också; kanske rimligt, men stödet kommer från en stat med 100 procent av BNP i skuld och ett budgetunderskott på cirka 8 procent av BNP.

På egen hand, med en allvarlig tånjning av konstitutionen, lägger nu också Obama till ökade subventioner till collegelån (för att köpa de ungdomar som så entusiastiskt stödde honom förra gången) samt till husägare som med normal kreditprövning aldrig borde ha fått lån (samma typ av politik som ledde fram till kollapsen i ekonomin 2008). Han vägrar att överväga orsakerna till att amerikanska företag inte investerar, trots att de sitter med kassor på cirka 3 000 miljarder dollar. Ett huvudskäl är vetskapen om den skattechock för entreprenörer som väntar 2013 om Obama vinner. Den som ska halshuggas 2013 satsar inte frejdigt på framtiden 2012, på grund av några tillfälliga morötter.

Även en rad demokratiska senatorer har vägrat stödja presidentens ”jobbpaket”. Det spelar nu mindre roll, eftersom det från början stått klart att presidenten inte vill ha igenom det i kongressen. Han eftersträvar ett nej, för att få en grund för att skylla andra för hög arbetslöshet. ”Rough and tumble”, kallas taktiken i Chicagotraditionen.

En tredje svårighet rör frågan hur långt före ett val som en president kan upphöra att regera, för att i stället ägna sig åt återvalskampanj. Enbart under de åtta första månaderna av 2011 deltog Obama i 40 ”fundraisers” – middagar för välbärgade, varav många från Wall Street. Pris: 71 000 dollar per deltagande par! Hans mål är att samla in en miljard dollar för sin kampanj för en andra mandatperiod. Ingenting får stå i vägen för kampanjen. När den kommission som presidenten själv tillsatt – Simpson/Bowles, med tunga företrädare för båda partierna – vid årsskiftet kom med ett modigt förslag för att seriöst ta itu med det amerikanska budgetproblemet, vände Obama kommissionen ryggen. Detta trots att dess förslag innehöll just den blandning av utgiftsnedskärningar och ökade skatteintäkter som presidenten senare sagt sig vilja se.

Varför ska man återvälja en president som valt att använda halva sin mandatperiod till att föra valkampanj i stället för att regera?

Jobbpaketet innehåller bara ytterligare doser av samma medicin som redan visat sig verkningslös.

TEXT

Hans Bergström

